

אֶלְזָנוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵשֶׂת

פְּרֻשֶׁת וַיִּצְא

כ"ג, א' ע"ו ק"

הָבָה אֶפּוֹא נַעֲשֶׂה אִף אָנּוּ כֵּן וְתֵרָאוּ כִּי תִכֶּף יִקְיֹץ אָבָא מֵאֲרִי מִתְנַוְּמָתּוֹ. וְכֵן עֲשֹׂה, נִכְנַס אֶפּוֹא אֶל הַחֹדֶר, פְּנֵה לְעֵבֶר פֶּתַח הַסֵּפֶה הַקְּבוּעָה בָּהּ וְהִנִּיחַ אֶת יָדוֹ עַל הַמְּזוּזָה שָׁבָה, וְהִחֹה בְּלֶחַשׁ לְעוֹמֵד לְצַדּוֹ לְהִנִּיחַ אִף הוּא אֶת יָדוֹ עַל הַמְּזוּזָה הָאַחֶרֶת הַקְּבוּעָה בְּפֶתַח הַחֹדֶר עֲצָמוֹ.

וְכִרְגַע כְּמִימְרָא זִנְק ה'דְּבַר חַיִּים' מִמְּשַׁכְּבוֹ כְּמִי שֶׁנִּשְׁכּוֹ נָחַשׁ וְהִתְנַשֵּׂא כְּאֲרִי לְתַפְלַת מְנַחָה.

מַעֲלַת הַשְּׁנָה שֶׁל עוֹבְדֵי ה' כָּבֵד לְמִדְּנוּ מִמָּה שֶׁכָּתַב הַט"ז (אבן העזר סי' כה סק"א): 'שְׂוֹא לְכֶם מִשְׁכִּימֵי קוּם מֵאַחֲרֵי שַׁבַּת אֲכָלִי לֶחֶם הָעֲצָבִים כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שְׁנָה' (תהלים קכז ב). דְּהִינּוּ, יֵשׁ תַּלְמִידֵי חֻכְמִים מְנַדְּדִין שְׁנָה מֵעֵינֵיהֶם וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה הַרְבֵּה, וְיֵשׁ תַּלְמִידֵי חֻכְמִים שִׁישְׁנִים הַרְבֵּה, כְּדִי שִׁיְהִיָּה לָהֶם כַּח הַחֹזֵק וְזִרְיוֹת לֵב לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה, וּבִאֲמַת יָכוֹל לְלַמֵּד בְּשַׁעֲרָה אַחַת מֵהַ שְׁוֵה מְצַטְעֵר וְעוֹסֵק בְּשְׁנֵי שַׁעֲרוֹת, וּבּוֹדָאֵי שְׁנֵיהֶם יֵשׁ לָהֶם שֶׁכֶר בְּשׂוּהָ. עַל כֵּן אָמַר 'שְׂוֹא לְכֶם', דְּהִינּוּ בְּחִנּוּם לְכֶם שְׂאֲתֶם מְצַטְעֵרִים וּמִשְׁכִּימִים בְּבִקּוֹר וּמֵאַחֲרֵי שַׁבַּת בְּלִילָה וּמִמְעֻטִים שְׁנַתֶּם, זֶה בְּחִנּוּם כִּי 'כֵּן יִתֵּן ה' לִידִידוֹ שְׁנָה' דְּהִינּוּ מִי שִׁישְׁנֵן הַרְבֵּה כְּדִי שִׁיְחַזֵּק מֵחוּ בַּתּוֹרָה, נוֹתֵן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲלָקוֹ בַּתּוֹרָה כְּמוֹ אוֹתוֹ שֶׁמְמַעֵט בְּשַׁנָּה וּמְצַטְעֵר עֲצָמוֹ כִּי הַכֵּל הוֹלֵךְ אַחַר הַמַּחֲשָׁבָה וְכוּ' כֵּן נִרְאֶה לְעֵנִיּוֹת דַּעֲתֵי נִכּוֹן עַכ"ל.

וְכָתַב הַרְה"ק ר' בְּנִימִין מְזֶאֱלִיץ זִיע"א (מִשְׁאֵת בְּנִימִין עַל קַהֲלַת): עַל זֶה אָמַר שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ בְּחֻכְמָתּוֹ (קַהֲלַת ה' י"א) 'מִתּוֹקָה שְׁנַת הָעֵבֶד אִם מְעֻט וְאִם הַרְבֵּה', הִינּוּ הָעוֹבֵד אֶת ה' בְּאֵמוּנָה, כְּשֶׁהוּא מִתְיַגַּע בְּעִבּוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ וְחָשׁ בְּעֲצָמוֹ חֲלָשָׁה וּמִכְרַח לִישׁוֹן כְּדִי לְהַחֲלִיף כַּח, שְׁנַתּוֹ זֶה מִתּוֹקָה הִיא לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, 'אִם מְעֻט וְאִם הַרְבֵּה', בֵּין אִם יִשׁוֹן מְעֻט וּבֵין אִם צָרִיךְ לִישׁוֹן הַרְבֵּה, כִּי שֶׁכְּרוּ בְּעוֹלָם הַבָּא עַל שְׁנַתּוֹ נִחְשָׁב לוֹ כְּאֵלוֹ לְמַד, כִּי שְׁנַתּוֹ בְּעֲצָמָה הִיא עִבּוּדָתוֹ בְּרוּךְ הוּא כְּדִי לְהַחֲזִיק הַמַּחֲיוֹן.

יְכוּלִים לְעַבֵּד אֶת ה' בְּעִבּוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּשַׁנָּה
בְּפֶרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעָה, פְּרֻשֶׁת וַיִּצְא, נֹאמַר

מַעֲלַת שְׁנֵינַת הַצְּדִיקִים

וַיִּפְגַע בְּמָקוֹם וַיִּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מֵרָאשֵׁיתוֹ וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא (כו, טו).

סִפֵּר הַגַּה"צ רַבֵּי יַעֲקֹב יִצְחָק נֵיימָאן זצ"ל מִמוֹנְטְרִיאוֹל, שֶׁכֶּאֱשֶׁר הָיָה בַּחוּר צָעִיר שָׁמַע מִהַבְּחוּרִים הַמְּבַגְרִים שְׂאֵם מִנִּיחִים אֶת הַיָּד עַל גְּבִי הַמְּזוּזָה שְׁבִדְלַת הַחֹדֶר שָׁבוּ יִשְׁוֹן הַרְה"ק ה' הַיִּגֵּד יַעֲקֹב' מִפְּאֵפֵא זִיע"א, מִיָּד הוּא מִתְעוֹרֵר.

וְכָךְ הוּא הַמְּשִׁיב וְסִפֵּר: פַּעַם אַחַת נִחְפְּזִיתִי לְנִסֵּעַ וְהַרְה"ק מִפְּאֵפֵא הָיָה יִשְׁוֹן בְּחֹדֶר הַסְּפָרִים. הִדְלַת הַיָּתֵה מְזַכּוּכִית וְהִתְאַפְּשֶׁר לְרֵאוֹת מֵהַ נַעֲשֶׂה בְּתוֹךְ הַחֹדֶר. יִלְדוֹת הַיָּתֵה בִּי וְשִׁמְתִי יָדַי עַל הַמְּזוּזָה, וְנִתְעוֹרֵר הַרְה"ק זִיע"א.

נִפְרַדְתִּי לְשִׁלּוּם, אִךְ הַרְה"ק גָּעַר בִּי בְּחֻבָּה בְּאֲמָרוֹ: תַּעֲשֶׂה מַצּוֹת אַחֲרוֹת וְאַל תַּהַדֵּר אַחַר מַצּוֹה כְּזֹאת לְעוֹרֵר אֶת רַבְּךָ מִשְׁנַתּוֹ.

הִנִּיחַ יָדוֹ עַל הַמְּזוּזָה וְהִקִּיץ מִשְׁנַתּוֹ

בְּעֵרֵב יָמָיו שֶׁל הַרְה"ק ה'דְּבַר חַיִּים' מְנַדְּבוֹרְנָא זִיע"א נֶאֱלָץ לְעֶסֶק בְּרַפּוּאוֹת עַקֵּב רַגְלָיו הַחוֹלְנִיּוֹת, וְכָךְ נִסַּע אַחַת לְשָׁבוּעַ לְמֶרְחָץ שֶׁל זַעֲהָ שְׁהִיָּה מִיִּטִּב עִמּוֹ.

בְּאַחַת הַפְּעָמִים, אַחַר שֶׁשָּׁב מִן הַמֶּרְחָץ בְּצַהֲרֵי הַיּוֹם, הָיָה חֲלָשׁ וְתוֹשׁוּשׁ וְהוּא פְּנֵה לְחַדְרוֹ לְנוּחַ מְעֻט עַל הַסֵּפֶה בְּבִקְשׁוֹ מִבְּנוֹ שֶׁשְׁהִיָּה לְצַדּוֹ שִׁירָאָה לְהַקִּיצוֹ לְקִרְאַת תַּפְלַת מְנַחָה. הַשַּׁעֲרָה הַיָּתֵה מֵאַחֶרֶת לְמִדֵּי וְאַחַר זְמַן לֹא רַב נֶאֱלָצוּ לְהַכְנִס אֶל הַחֹדֶר וּלְעוֹרְרוֹ לְקִרְאַת הַמְּנַחָה כְּמַצּוֹתוֹ.

לְפֶתַע פְּנֵה וְאָמַר בְּנוֹ זִיע"א שֶׁשְׁהִיָּה כָּל הָעֵת בְּבֵית מַחוּץ לְחֹדֶר אָבִיו וְאָמַר: מִסְתַּמָּא יְדוּעַ לְכֶם הַמְּעֻשָׂה מִהַרְבֵּי רַבֵּי אֱלִימֶלֶךְ זִיע"א שֶׁהִיָּה יִשְׁוֹן עַל מְשַׁכְּבוֹ וּבִקְשׁוֹ לְהַקִּיצוֹ, הִנִּיחַ אַחֲרָיו הַרְבֵּי רַבֵּי זוֹשָׂא אֶת יָדוֹ עַל הַמְּזוּזָה וְתִכֶּף הַקִּיץ מִשְׁנַתּוֹ.

הוּא נָתַן טַעַם לְדְבַר שֶׁכִּיּוֹן שְׂאֲחֵיו הַקְּדוֹשׁ דְּבוּק כָּל הָעֵת בְּדַבְּקוֹת עוֹלָם בְּבוֹרָא ב"ה לְזוֹה פְּאֲשֶׁר הַסְתִּירוֹ מִפְּנֵיו אֶת הַמְּזוּזָה הַקְּדוֹשָׁה הַפְּרִיעַ הַדְּבַר לְדַבְּקוֹתוֹ וּמִכְּךָ הַתְעוֹרֵר.

בראשית כח יא-יב): 'ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשיתיו וישכב במקום ההוא. ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו'.

והגיד הרה"ק מאפטא זיע"א בספר 'אוהב ישראל' (ליקוטים חדשים): יש לומר כי אותן י"ד שנים שהיה נטמן בבית המדרש של שם ועבר לא שכב יעקב, רק היה לומד ועבד את ה' יתברך בלמודו, אבל בשנה לא היה יודע שאפשר לעבד את ה' יתברך. וכאשר בא אל המקום ההוא וישכב ויחלם וגו', אז ראה יעקב אבינו ע"ה אשר בשנה גם כן יכלת לעבד את ה' יתברך. והו' וייקח יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה, פרוש, רואה אנכי היום שיש ה' גם כן בשנה ויכולים לעבד את עבודת הקדש בשנה, ואנכי לא ידעתי, פרוש, מזה לא ידעתי עד הנה. והבן.

מעלת השינה, רק כאשר קדם לה מעוט שינה

הרה"ק ר' יעקב יוסף מספינקא זיע"א ('שיח יעקב יוסף' ויצא ד"ה ויחלום) באר את הנלמד מחלום יעקב וישנתו בסגנון אחר, והקדים לכך מעשה: הרה"ק הרבי רבי שמואל שמעלקא מניקלשבורג זיע"א היה מסגף עצמו בשנה והיה יושב ועוסק בתורה ובעבודת השי"ת יומם ולילה עד שנחלש גופו מאד.

הרופאים צווהו שישכב לנוח מעט בכל לילה כדי שבריאותו לא תנזק, אך הרה"ק מניקלשבורג לא שית לבו לכך והמשיך בדרך הקדושה.

בני הבית, שחששו מאד לשלומו, נסעו אל הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א ותנו צערם בפניו, כי שניהם היו תלמידיו של הרה"ק המגיד ממעזריטש זיע"א, ואולי יש בכחו של הרבי רבי אלימלך להשפיע עליו שיפסיק לסגף גופו מפני הסכנה. ואכן, ביום מן הימים הגיע הרבי רבי אלימלך יחד עם תלמידיו לבקר את הרבי ר' שמעלקא, והוא שמח מאד לקראתם וערך סעודה גדולה, וישבו שני

הצדיקים להסב בסעודה. ב תוך הסעודה, מזג הרבי רבי אלימלך לרבי רבי שמעלקא כוס מלא יין ישן נושן והשקהו, מתוך כך שקע רבי שמעלקא בשנה, והיה ישן כל אותו הלילה. ויהי למחרת, נתאספו כל החבריא קדישא לתפלת שחרית ובתוכם שני הצדיקים, ונתלהב הרבי רבי שמעלקא מאד בתפלה, עד כדי כך דבעת שאמרו שירת הים הגביה את מעילו מפני המים, דהיה נראה לו כאלו הוא חוצה באותו שעה את הים. לעת ערב ערך הרבי רבי אלימלך סעודה באכסנייתו, והזמין את הרבי רבי שמעלקא ובתוך הסעודה בקש הרבי רבי אלימלך גם הפעם למזג כוס יין לרבי רבי שמעלקא, אך הרבי רבי שמעלקא סרב לשותות באמרו 'זה מועיל רק פעם אחת'. [כלומר שפעם אחת הצליח הרבי רבי אלימלך להשקותו שיישן, כי לא ידע ערך היין, ועתה שידע היא לא תצלח].

שאלו הרבי רבי אלימלך, וכי מה הפסיד בשתייה של אתמול, הלא למחרת היתה התפלה בגדל התלהבות. השיב הרבי רבי שמעלקא, דלאחר שלא הניח ראשו ימים רבים ובלילה אחד ישן, לאחר לילה זה זכה להתרוממות גדולה בתפלה. אך אם יניח ראשו כל לילה, לא יוכל לעשות שום יחודים בתפלה.

ובזה נראה לפרש, שהתורה מעידה על יעקב אבינו 'וישכב במקום ההוא' שרק בלילה ההוא שכב, לאחר י"ד שנים בבית מדרשו של שם ועבר שלא שכב אלא עסק בתורה, ואחרי י"ד שנים בלא שנה, לכך זכה לחלום חלום שכלו מראות אלקים דברים רמים ונשגבים וגלוי שכינה. מה שאין כן אדם המניח עצמו לישן בכל לילה, בלי הכנה של למוד תורה ועבודת ה' במעוט שנה, לא זוכה שייבאו אליו בחלום כאלו מראות נשגבים.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

שו"ת קתר

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אִלְּ?נֹת - נושא פרסים

באיזה הקשר מזכרים ארבע רוחות השמים - צפון, דרום, מזרח ומערב - בפרשתנו?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת נצבים:

ש. אילו שני בעלי מלאכה עתיקים מופיעים בפרשה זו?

ת. שואבי מים וחוטבי עצים.

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת נצבים:

ה' אהרן וויבער מבני ברק.

